

Regeringens proposition

2009/10:12



Ändrade regler om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån Prop. 2009/10:12

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 24 september 2009

Mats Odell

Sten Tolgfors
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition lämnas förslag om ändringar i bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån (s.k. förbjudna lån) och ett slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån. Bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån föreslås utvidgas till att även omfatta lån från utländska juridiska personer, lån som lämnas till i utlandet delägarbeskattade juridiska personer samt lån som lämnas i strid med låneförbudet i stiftelselagen (1994:1220). Dessutom föreslås att ränteutgifter inte ska få dras av om de är hänförliga till sådana lån, oavsett när lånet har tagits. Det preciseras även i lagtexten att penninglån ska tas upp som intäkt hos någon som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare. Slutligen föreslås ett generellt undantag från beskattning i inkomstlagen näringsverksamhet avseende lån som lämnas till aktiebolag.

Syftet med förslagen är att motverka i dagsläget vanligt förekommande skatteplanering. Den skatteplanering som därigenom motverkas medför betydande skattebortfall. Om åtgärder inte omedelbart vidtas finns det risk att skattebortfallet ökar väsentligt.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2010. Regeringen aviserade förslagen den 12 februari 2009 i en skrivelse till riksdagen (skr. 2008/09:122) och förklarade att det enligt regeringens mening finns särskilda skäl för att med stöd av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen tillämpa de föreslagna regeländringarna från och med dagen efter överlämnandet av skrivelsen, dvs. från och med den 13 februari 2009. I propositionen föreslås, i likhet med vad som uttalats i skrivelsen, att regeländringarna ska tillämpas från och med detta datum.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	4
3	Ärendet och dess beredning.....	8
4	Bakgrund	8
4.1	Låneförbud enligt aktiebolagslagen (2005:551).....	8
4.2	Låneförbud enligt lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.....	10
4.3	Låneförbud enligt stiftelselagen (1994:1220)	10
4.4	Beskattning av förbjudna lån	11
5	Överväganden och förslag	12
5.1	Lån med anknytning till utländska juridiska personer	12
5.2	Lån som lämnas av stiftelser	17
5.3	Undantag från beskattning när låntagaren är ett aktiebolag.....	19
5.4	Slopad avdragsrätt för ränteutgifter i vissa fall	20
5.5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	20
5.6	Allmänt om reglerna om beskattning av vissa penninglån.....	22
6	Konsekvensanalyser	23
6.1	Konsekvenser för de offentliga finanserna m.m.	23
6.2	Konsekvenser för företagen	24
7	Författningskommentar.....	26
Bilaga 1	Lagförslag i promemorian Ändringar i reglerna om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån (Fi2009/1477).....	28
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna	32
Bilaga 3	Lagrådsremissens lagförslag.....	33
Bilaga 4	Lagrådets yttrande	37
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 september 2009		38

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2009/10:12

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

2 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Prop. 2009/10:12

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 7 §, 10 kap. 3 §, 11 kap. 45 §, 13 kap. 3 och 4 §§ och 15 kap. 3 § samt rubrikerna närmast före 11 kap. 45 § och 15 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

7 §

Följande räntor och avgifter får inte dras av:

– räntor enligt 4 kap. 1 § studiestödslagen (1999:1395),
– avgifter enligt 22 § tredje stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag, *och*
– avgifter enligt 22 § tredje stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag,

– räntor enligt 36 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd.

– räntor enligt 36 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd,

och
– räntor på sådana lån som avses i 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 §.

10 kap.

3 §

Till inkomstlaget tjänst räknas

1. utdelningar och kapitalvinster på aktier m.m., i den utsträckning som anges i 57 kap., i företag som är eller har varit fåmansföretag,

2. kapitalvinster på andelar i ett svenskt handelsbolag i den utsträckning som anges i 50 kap. 7 §,

3. penninglån *i strid med* 3. penninglån *som avses i* 21 kap. 1–7 §§ aktieföretagslagen 11 kap. 45 §, (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,

4. avskattning av pensionsförsäkring enligt bestämmelserna i 58 kap. 19 och 19 a §§,

5. avskattning av pensionssparkonto enligt bestämmelserna i 58 kap. 33 §, och

6. avskattning av avtal om tjänstepension enligt bestämmelserna i 58 kap. 19 och 19 a §§.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

Förbjudna lån**Vissa penninglån**

45 §

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos låntagaren eller hos en fysisk person som är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551), 11 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. eller 2 kap. 6 § stiftelselagen (1994:1220), ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos en fysisk person som är låntagare eller som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Första stycket tillämpas även på lån som har lämnats av en utländsk juridisk person som motsvarar ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse om förhållandena varit sådana att lånebeloppet skulle ha tagits upp som intäkt, om den utländska juridiska personen hade varit ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse.

Vid tillämpning av denna paragraf likställs en i utlandet delägarbeskattad juridisk person med ett svenskt handelsbolag.

13 kap.

3 §

Penninglån som lämnas till en juridisk person i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., räknas till inkomstslaget näringsverksamhet.

Penninglån som avses i 15 kap. 3 § och som lämnas till en juridisk person, räknas till inkomstslaget näringsverksamhet.

4 §

Bestämmelserna i 2 och 3 §§ gäller också inkomster och utgifter hos svenska handelsbolag.

För delägare som är fysiska personer räknas handelsbolagets kapitalvinster och kapitalförluster på näringsfastigheter och näringsbostadsrätter inte till inkomstslaget näringsverksamhet utan till inkomstslaget kapital samt handelsbolagets penninglån som avses i 3 § till inkomstslaget tjänst.

Penninglån som avses i 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 § och som lämnas till en i utlandet delägarbeskattad juridisk person, räknas till inkomstslaget näringsverksamhet för delägare som är juridiska personer och till inkomstslaget tjänst för delägare som är fysiska personer.

15 kap.

Förbjudna lån

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos låntagaren eller hos en juridisk person som är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Vissa penninglån

3 §

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551), 11 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. eller 2 kap. 6 § stiftelselagen (1994:1220), ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos en juridisk person som är låntagare eller som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare. Detta gäller dock inte om

– låntagaren är ett aktiebolag, eller

– det finns synnerliga skäl mot att ta upp beloppet som intäkt.

Första stycket tillämpas även på lån som har lämnats av en utländsk juridisk person som motsvarar ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse om förhållandena varit sådana att lånebeloppet skulle ha tagits upp som intäkt, om den utländska juridiska personen hade varit ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse.

Vid tillämpning av denna

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.
 2. Bestämmelserna i 10 kap. 3 §, 11 kap. 45 §, 13 kap. 3 och 4 §§ samt 15 kap. 3 § i deras nya lydelse tillämpas på penninglån som lämnas efter den 12 februari 2009. Bestämmelserna i deras äldre lydelse tillämpas på lån som har lämnats före den 13 februari 2009.
 3. Bestämmelsen i 9 kap. 7 § i sin nya lydelse tillämpas på ränteutgifter för penninglån som lämnas efter den 12 februari 2009. Bestämmelsen i sin nya lydelse tillämpas även på ränteutgifter för lån som har lämnats före den 13 februari 2009, om lånet hade omfattats av 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 § om det hade lämnats efter den 12 februari 2009. Bestämmelsen i sin nya lydelse tillämpas dock bara på ränteutgifter som belöper sig på tiden efter den 12 februari 2009.

Regeringen har den 12 februari 2009 till riksdagen överlämnat skrivelsen Meddelande om kommande förslag om ändringar i reglerna om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån (skr. 2008/09:122). I skrivelsen aviserades kommande förslag om att utvidga bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån till att även omfatta lån från utländska juridiska personer, lån som lämnas till i utlandet delägarbeskattade juridiska personer samt lån som lämnas i strid med låneförbudet i stiftelselagen (1994:1220). Det aviserades även förslag om att ränteutgifter hänförliga till sådana penninglån inte ska få dras av, oavsett när lånet har tagits. Slutligen aviserades en precisering i lagtexten att penninglån ska tas upp som intäkt hos någon som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare. Syftet med de aviserade förslagen är att motverka i dagsläget vanligt förekommande skatteplanering. Den skatteplanering som därigenom motverkas medför ett betydande skattebortfall. Skattebortfallet befaras öka väsentligt om åtgärder inte vidtas omedelbart.

I skrivelsen har regeringen förklarat att det enligt regeringens mening föreligger särskilda skäl för att med stöd av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen tillämpa de föreslagna regeländringarna från och med dagen efter överlämnandet av skrivelsen, dvs. från och med den 13 februari 2009.

En promemoria med de i skrivelsen aviserade förslagen har utarbetats i Finansdepartementet, promemorian Ändringar i reglerna om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån (dnr. Fi2009/1477). Promemorians förslag finns i *bilaga 1*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. En remissammanställning finns tillgänglig i lagstiftningsärendet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 25 juni 2009 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 3*. Lagrådet lämnade förslagen utan erinran. Yttrandet finns i *bilaga 4*. I förhållande till lagrådsremissen har det gjorts vissa redaktionella ändringar i lagtexten.

4 Bakgrund

4.1 Låneförbud enligt aktiebolagslagen (2005:551)

I aktiebolagslagen (2005:551), ABL, finns bestämmelser om förbud för aktiebolag att lämna penninglån. Ett av förbuden innebär att aktiebolag inte kan lämna penninglån till personer som är närstående till bolaget, förbudet mot närståendelån. Ett annat förbud begränsar bolagets

möjligheter att lämna lån för förvärv av aktier i bolaget, förbudet mot förvärvslån. Reglerna gäller såväl penninglån som ställande av säkerhet.

Låneförbuden i ABL motiveras med att borgenärsskyddet ska upprätthållas. Förbudet mot närståendelån ska säkerställa att bolaget inte töms på tillgångar genom att personer som är närstående till bolaget erbjuds lån på förmånliga villkor. När det gäller förbudet mot förvärvslån ska detta förhindra finansiering av aktieköp med det köpta bolagets egna medel. Ett ytterligare motiv för bestämmelserna – som åberopades vid införandet – är att förebygga skatteflykt (se avsnitt 4.4).

De ursprungliga bestämmelserna om låneförbud tillkom genom lagstiftning som placerades i 12 kap. 7 § i den då gällande aktiebolagslagen (1975:1385). I nu gällande aktiebolagslag återfinns bestämmelserna i 21 kap. med i huvudsak oförändrat innehåll. Bestämmelserna innebär följande.

Förbudet mot penninglån till närstående återfinns i 21 kap. 1 § ABL. I bestämmelsen anges de personer, fysiska och juridiska, till vilka bolaget inte får lämna penninglån, den s.k. förbjudna kretsen. Till denna krets räknas aktieägare, styrelseledamot och verkställande direktör i bolaget eller annat bolag i samma koncern samt närstående personer till dessa, t.ex. make, far, mor, farfar, farmor, morfar, mormor, styvfar, styvmor, fars eller mors styvfar eller styvmor, barn och barnbarn, barn och barnbarns make samt sambo. Inte heller får lån lämnas till en juridisk person över vilken en person som ingår i denna krets ensam eller tillsammans med någon annan i kretsen har ett bestämmande inflytande.

I 21 kap. 2 § första stycket ABL regleras undantag från förbudet mot lån till närstående. Undantagen gäller fyra former av lån, nämligen lån till kommun, koncernlån, kommersiella lån och lån till Riksgäldskontoret. Undantaget för koncernlån innebär att förbudet mot lån och ställande av säkerhet inte gäller om gäldenären är ett företag i en koncern i vilket det långivande bolaget ingår. Det innebär i praktiken att ett dotterbolag kan lämna lån till sitt moderbolag eller till något annat bolag i koncernen. I aktiebolagslagens mening föreligger en koncern bara när moderföretaget är ett svenskt aktiebolag och i 21 kap. 2 § andra stycket ABL finns bestämmelser som kompletterar undantaget för koncerner. Här anges att med koncern likställs annan företagsgrupp av motsvarande slag i vilken moderorganisationen är en svensk juridisk person som är bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078), en motsvarande utländsk juridisk person med hemvist inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller kommun, landsting eller kommunförbund. Genom bestämmelserna i 21 kap. 2 § andra stycket ABL utsträcks således undantaget för lån till företagsgrupper med en moderorganisation som är t.ex. svensk ekonomisk förening, ideell förening, stiftelse och handelsbolag eller motsvarande utländsk juridisk person med hemvist inom EES.

I paragrafens tredje stycke finns ytterligare undantag för lån till aktieägare eller dennes närstående, om ägarens och dennes närståendes sammanlagda aktieinnehav i bolaget inte överstiger en procent av aktiekapitalet, s.k. småaktieägarlån.

Av 21 kap. 3 § ABL framgår att reglerna om förbud för lån till närstående även gäller ställande av säkerhet för sådana lån.

I 21 kap. 5 § ABL finns bestämmelsen om förbud mot förvärvslån, dvs. lån som syftar till att gäldenären, eller närstående till denne, ska förvärva aktier i bolaget eller annat överordnande företag i samma koncern. Skatteverket har i ett ställningstagande den 20 april 2009 (dnr 131 373903-09/111) gjort bedömningen att systerbolag inte kan inordnas i begreppet ”överordnat bolag”. Ett företag kan således enligt verkets uppfattning lämna lån till förvärvaren av ett systerbolag utan att komma i konflikt med förvärvslåneförbudet. Av 21 kap. 6 § ABL framgår dock att anställda har möjlighet till lån för förvärv av aktier om lånebeloppet inte överstiger två basbelopp och erbjudande om lån riktar sig till minst hälften av bolagets anställda.

Skatteverket kan lämna dispens från låneförbudet enligt 21 kap. 8 § ABL. Undantag från förbudet mot lån till närstående och ställande av säkerhet för sådana lån får bara medges om det finns synnerliga skäl. Undantag från förbudet mot förvärvslån medges bara om det behövs på grund av särskilda omständigheter.

Förbudet mot lån och ställande av säkerhet är straffsanktionerade enligt 30 kap. 1 § 4 ABL och den som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet medverkar till överträdelse av bestämmelserna kan dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Om ett aktiebolag har gett förskott eller lämnat ett förbjudet lån ska mottagaren – oberoende av dennes goda tro – omedelbart betala tillbaka lånet, se 21 kap. 11 § ABL.

Lån som lämnas från en utländsk juridisk person omfattas inte av bestämmelserna om låneförbud. Inte heller omfattas delägare i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person av bestämmelserna.

4.2 Låneförbud enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Av 11 § tredje stycket lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. framgår att bestämmelserna om lån som strider mot låneförbudet i ABL även gäller för pensionsstiftelser som har till ändamål att trygga utfästelse om pension i fåmansföretag vad gäller stiftelsens rätt att lämna lån och ställa säkerhet.

4.3 Låneförbud enligt stiftelselagen (1994:1220)

I stiftelselagen (1994:1220) finns det bestämmelser om förbud mot penninglån som är konstruerade på liknande sätt som de i ABL. Till skillnad från bestämmelserna i ABL är dock samtliga bestämmelser i stiftelselagen undantagslösa. Av 2 kap. 6 § första stycket stiftelselagen framgår att en stiftelse inte får lämna penninglån eller ställa säkerhet till förmån för stiftaren, förvaltaren eller den eller de som företräder stiftelsen eller förvaltaren. Om stiftelsen förvaltas av ett handelsbolag gäller förbudet för den som är bolagsman i bolaget. Förbudet gäller även den som ensam eller tillsammans med andra har rätt att företräda ett dotterföretag till stiftelsen eller, om företaget är ett handelsbolag, är bolagsman i bolaget. I stiftelselagen finns även en släktkatalog vars personkrets motsvarar den i ABL. Det innebär att en stiftelse inte får

lämna lån till någon som är närstående till stiftaren, förvaltaren eller den eller de som företräder stiftelsen eller förvaltaren. I linje med motsvarande bestämmelse för aktiebolag får en stiftelse inte heller lämna lån till en juridisk person över vilken en person som ingår i den förbjudna kretsen ensam eller tillsammans med någon annan som ingår i kretsen har ett bestämmande inflytande. Av 2 kap. 6 § tredje stycket stiftelselagen framgår att förbudet mot penninglån inte gäller utlåning till annan än stiftaren eller förvaltaren, om stiftelsen ska främja sitt syfte genom att lämna penninglån eller ställa säkerhet för enskilda personer och låntagaren tillhör den personkrets som ska gynnas.

Stiftelselagens låneförbud är inte förenat med straffsanktioner. Om stiftelsen skulle lida skada på grund av ett förbjudet lån kan den enligt 5 kap. 1 § stiftelselagen under vissa förutsättningar dock erhålla ersättning för skadan (prop. 1993/94:9 s. 124).

4.4 Beskattning av förbjudna lån

Ett av motiven för införandet av bestämmelser om förbjudna lån i ABL var av skatterättslig karaktär. Den som äger eller har ett bestämmande inflytande över ett företag borde inte genom lån kunna ta ut pengar från företaget och på så sätt skjuta upp eller helt undgå beskattningen av sin privata konsumtion. I det ursprungliga lagstiftningsarbetet (SOU 1971:15 och prop. 1973:93) föreslogs ingen uttrycklig skatterättslig reglering av förbjudna lån. I förarbetena uttalades i stället att en lagstridig utlåning var att betrakta som förtäckt lön eller förtäckt utdelning som skulle bli föremål för beskattning. Lagrådet ifrågasatte om ett uttalande av så generell räckvidd kunde ha stöd i gällande skattelagstiftning. På förslag av Företagsskatteutredningen (SOU 1975:54) infördes (prop. 1975/76:79) särskilda bestämmelser om beskattning av förbjudna lån i kommunalskattelagen (1928:370). Den skatterättsliga regleringen kopplades till det civilrättsliga låneförbudet genom en hänvisning till bestämmelserna i ABL och föreskrev att lånebeloppet skulle tas upp i inkomstslaget tillfällig förvärvsverksamhet. I samband med 1990 års skattereform togs detta inkomstslag bort och beloppet skulle i stället tas upp i inkomstslaget tjänst. Senare föreskrevs att lån som lämnades till juridiska personer i strid med låneförbudet skulle beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet (prop. 1999/2000:15).

I inkomstskattelagen (1999:1229), IL, finns bestämmelser om beskattning av fysisk och juridisk person för penninglån lämnade i strid med 21 kap. 1–7 §§ ABL och 11 § lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. Av 10 kap. 3 § 3 IL framgår att sådana lån räknas till inkomstslaget tjänst. Enligt 11 kap. 45 § IL ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos låntagare som är fysisk person eller hos fysisk person som är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta. Motsvarande bestämmelser för juridiska personer finns i 13 kap. 3 § och 15 kap. 3 § IL. För dessa personer räknas lånet till inkomstslaget näringsverksamhet.

Uttrycket synnerliga skäl innebär att det endast i extraordinära fall föreligger undantag från beskattning. En beskattning av lånebeloppet ska

5 Överväganden och förslag

5.1 Lån med anknytning till utländska juridiska personer

Regeringens förslag: Bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån utvidgas till att omfatta även lån som lämnas från vissa utländska juridiska personer samt lån som lämnas till en i utlandet delägarbeskattad juridisk person.

Det preciseras i lagtexten att penninglån ska tas upp som intäkt hos någon som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare. Vad som sägs om ett svenskt handelsbolag gäller även en i utlandet delägarbeskattad juridisk person.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ett flertal remissinstanser – såsom *Skatteverket*, *Kammarrätten i Göteborg*, *Länsrätten i Västmanlands län* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* – tillstyrker förslaget. De flesta remissinstanser som har yttrat sig är dock kritiska till förslaget och avstyrker att det läggs till grund för lagstiftning, t.ex. *FAR SRS*, *Föreningen Svenskt Näringsliv*, *Lantbrukarnas Riksförbund*, *Näringslivets regelnämnd NNR* och *Sveriges advokatsamfund*. Kritiken är delvis inriktad på reglerna om beskattning av förbjudna lån i stort, se avsnitt 5.6. Flera remissinstanser anser att reglerna bör undanta lån mellan aktiebolag. Den frågan behandlas i avsnitt 5.3. *Sveriges advokatsamfund* anser att rätten till dispens enligt 21 kap. 8 § aktiebolagslagen (2005:551), ABL, även bör omfatta lån från utländska juridiska personer. *Linklaters Advokatbyrå AB* föreslår att utländska bolag som bedriver bank- eller finansieringsrörelse ska undantas från förslaget, på samma sätt som redan gäller för svenska aktiebolag med motsvarande verksamhet. Vidare anför flera remissinstanser, däribland *Föreningen Svenskt Näringsliv* och *Företagarna*, att förslaget kommer i konflikt med EG-rätten.

Skälen för regeringens förslag

Lån som lämnas från vissa utländska juridiska personer

Bestämmelserna om förbud mot penninglån i aktiebolagslagen och lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. avser lån som lämnas från aktiebolag och pensionsstiftelser hemmahörande i Sverige. Lån som lämnas från utländska motsvarigheter till aktiebolag eller utländska pensionsstiftelser omfattas däremot inte av dessa regleringar. Bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån i inkomstskattelagen (1999:1229), IL, hänvisar till de nämnda civilrättsliga bestämmelserna. Eftersom penninglån lämnade från utländska företag

och utländska pensionsstiftelser inte omfattas av de civilrättsliga bestämmelserna, kan sådana lån inte beskattas med stöd av någon uttrycklig bestämmelse i IL.

Företag som inte driver någon egen verksamhet utan i huvudsak ägnar sig åt att äga och förvalta företag brukar benämnas holdingbolag. Skatteverket genomför för närvarande ett kontrollprojekt som har till syfte att utreda svenska företag som direkt eller indirekt ägs av utländska holdingbolag med svenska ägarintressen. I anslutning till projektet har verket gjort en kartläggning som visar att det under senare år blivit allt vanligare att organisera ägandet av små och medelstora ägarledda svenska företag via utländska holdingbolag. Skatteverkets kartläggning visar också att det är vanligt förekommande att de utländska holdingbolagen lämnar penninglån till ägarna, personer i ledande ställning eller personer som är närstående till dessa. Dessa personer kan på så sätt själva disponera de medel som tillförts de utländska företagen.

Ett aktiebolags inkomster ska enligt gällande regler vara föremål för ekonomisk dubbelbeskattning i form av dels bolagsbeskattning (dubbelbeskattningens första led), dels utdelningsbeskattning av bolagets delägare (dubbelbeskattningens andra led), alternativt socialavgifter och lönebeskattning. Det är i dag inte ovanligt med skatteplanering som utnyttjar de befintliga olikheterna i bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån i syfte att skjuta upp eller helt undvika det andra ledet i dubbelbeskattningen.

Den skatteplanering som förekommer innebär i korthet att en ägare till ett svenskt rörelsedrivande företag först förvärvar eller bildar ett utländskt företag som inte bedriver någon egen verksamhet (ett holdingbolag). Därefter överläts det rörelsedrivande svenska företaget till det utländska holdingbolaget. Genom dessa två transaktioner ersätts det ursprungliga direkta ägandet av det svenska företaget av ett indirekt ägande genom det utländska företaget.

Överlåtelsen av det svenska företaget kan som regel göras utan skattekonsekvenser oavsett om den ursprungliga ägaren till det svenska företaget är en fysisk eller en juridisk person. Om ägaren till det svenska företaget är en fysisk person kan överlåtelsen till det utländska företaget göras till underpris utan skattekonsekvenser med stöd av bestämmelserna i 53 kap. IL. En förutsättning för att överlåtelsen ska kunna göras utan skattekonsekvenser är dock att den sker till ett företag som hör hemma i en stat inom EES. Om ägaren till det svenska företaget i stället är ett annat svenskt företag är andelarna som regel näringsbetingade för ägarföretaget. Även en sådan överlåtelse av ett svenskt företag till ett utländskt kan göras utan skattekonsekvenser eftersom försäljningen av näringsbetingade andelar är skattefri.

När den nya företagsstrukturen är etablerad kan det svenska rörelsedrivande företaget dela ut utdelningsbart kapital till det utländska holdingbolaget. Det är även möjligt att lämna penninglån från det svenska företaget till det utländska moderbolaget i de fall concernundantaget i 21 kap. 2 § första stycket 2 ABL är tillämpligt. Det förekommer även att det utländska holdingbolaget kapitaliseras genom att det svenska företaget avyttras till en extern köpare. Ägarna till holdingbolaget, vilka är samma personer som ursprungligen ägde det rörelsedrivande företaget, kan därefter genom lån från det utländska

företaget disponera de medel som har förts över till holdingbolaget. Eftersom de tidigare delägarna i det svenska företaget ofta fortsätter att vara aktiva i företaget kan verksamheten fortgå, oberoende av det nya ägarförhållandet, och de i det svenska företaget upparbetade vinstmedlen kan fortlöpande föras över till holdingbolaget och genom lån disponeras av holdingbolagets ägare.

Skattereglerna bör vara likformiga och neutrala. Nuvarande bestämmelser om beskattning av vissa penninglån uppfyller inte denna målsättning eftersom lånetransaktioner från svenska bolag och pensionsstiftelser hanteras på ett annorlunda sätt jämfört med motsvarande gränsöverskridande transaktioner. Bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån bör därför utvidgas till att omfatta även lån från utländska motsvarigheter.

Den ovan beskrivna skatteplaneringen har som syfte att, genom ett kringgående av låneförbudet i aktiebolagslagen och därmed av beskattningsreglerna i inkomstskattelagen, undgå dubbelbeskattningens andra led. På så vis kan medel tas ut ur bolagssektorn utan skatteeffekter och användas t.ex. för privat konsumtion. Förfarandet medför att beskattning av medel som lånas av utländska företag kan senareläggas eller helt kringgåas. Genom att utvidga bestämmelserna om beskattning av penninglån till att även omfatta lån som lämnas från utländska företag åtgärdas befintliga olikheter i regelverket. Därmed säkerställs att beskattningen upprätthålls och att företagets ägare eller närstående inte skattefritt kan disponera det utländska företagets medel.

Skatteverket anser att det inte tillräckligt tydligt framgår huruvida ställande av säkerhet för penninglån också omfattas av förslaget. Regeringens uppfattning är dock att det inte råder någon tvekan om att ställande av säkerhet också omfattas. Bestämmelserna i 11 kap. 45 § första stycket och 15 kap. 3 § första stycket IL ska tillämpas om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ ABL. Av 21 kap. 3 och 5 §§ ABL framgår att reglerna om penninglån även tillämpas i fråga om ställande av säkerhet för penninglån. Av hänvisningen till ABL följer således att även ställande av säkerhet omfattas av de skatterättsliga reglerna och därmed även av den nu föreslagna utvidgningen.

Bestämmelserna om beskattning av penninglån från utländska subjekt bör gälla för penninglån från associationer motsvarande de som omfattas av de svenska bestämmelserna om låneförbud. Bestämmelserna bör därför utformas så att de även omfattar lån från utländska juridiska personer som motsvarar aktiebolag, pensionsstiftelser och stiftelser (se avsnitt 5.2) hemmahörande i Sverige. Detta gäller dock bara om förhållandena varit sådana att lånebeloppet skulle ha tagits upp som intäkt om den utländska juridiska personen hade varit ett svenskt aktiebolag, eller en svensk pensions- eller annan stiftelse.

Termen utländsk juridisk person finns definierad i 6 kap. 8 § IL. Med uttrycket avses en utländsk association om den enligt lagstiftningen i den stat där associationen hör hemma kan förvärva rättigheter och åta sig skyldigheter samt föra talan inför domstolar och andra myndigheter. Enskilda delägare ska inte fritt kunna förfoga över associationens förmögenhetsmassa. En utländsk juridisk person är enligt 6 kap. 7 § IL begränsat skattskyldig och beskattas bara för vissa i 6 kap. 11 § IL angivna inkomster, t.ex. inkomst från fast driftställe eller fastighet i

Sverige. Som association räknas bl.a. bolag, föreningar och stiftelser (jfr. RÅ 2004 ref. 29 samt prop. 2003/04:10 s. 122). Kravet på rättskapacitet och en avgränsad bolagsförmögenhet ska bedömas utifrån de associationsrättsliga bestämmelserna i den stat associationen hör hemma. I RÅ 1997 ref. 36 kom Regeringsrätten fram till att ett tyskt Kommanditgesellschaft var en utländsk juridisk person trots att det enligt tysk rätt inte kan betraktas som en juridisk person. Det saknar således betydelse för bedömningen om associationen betecknas som en juridisk person i sitt hemland.

Skatteverket menar att förslaget kan tolkas så att lån från utländska subjekt som inte kan anses motsvara ett svenskt aktiebolag, men som utgör ett skattesubjekt i hemlandet, inte kommer att omfattas av låneförbudet. Det kan t.ex. röra sig om lån från utländska handelsbolagsliknande associationer som är skattesubjekt. Enligt verkets uppfattning finns det därför en uppenbar risk för ett fortsatt kringgående av låneförbudet om reglerna inte får en bredare utformning. Ett sätt att förhindra detta kan enligt Skatteverket vara att knyta reglerna till hur den utländska juridiska personen beskattas i hemviststaten. Regeringen vill framhålla att syftet med det föreliggande förslaget är att lån från utländska juridiska personer ska behandlas på samma sätt som lån från svenska juridiska personer. I samband med den översyn av regelverket som aviseras i avsnitt 5.6 kan det dock vara lämpligt att också behandla frågan om vilka långivande associationer som ska omfattas.

Sveriges advokatsamfund anser att bestämmelsen i 21 kap. 8 § ABL om dispens även bör gälla för långivare som är utländska juridiska personer. Avsaknaden av denna regel vid lån från utländska motsvarigheter till aktiebolag innebär enligt samfundet att lån från sådana personer missgynnas. Detta står enligt samfundets uppfattning i strid med såväl gemenskapsrätten som ingångna skatteavtal. Regeringen vill här understryka att dispensregeln i 21 kap. 8 § ABL är en associationsrättslig undantagsregel. Det finns inte några svenska associationsrättsliga regler som förbjuder lån från utländska juridiska personer. Skatterättsligt gäller att undantag från reglerna om beskattning av vissa penninglån får göras om det föreligger synnerliga skäl. Detta skatterättsliga undantag uppställer samma krav för alla företag. Det gäller utan åtskillnad oavsett vem som tagit lånet och såväl när långivaren är ett svenskt som när det är ett utländskt företag. Den skatterättsliga möjligheten till undantag från beskattning gäller således lika för alla och enligt regeringens mening kan reglerna inte anses innebära att utländska långivare missgynnas på något sätt.

Linklaters Advokatbyrå AB efterfrågar ett uttryckligt undantag för lån från utländska banker, på motsvarande sätt som finns i 10 kap. 17 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse avseende svenska banker. Regeringen instämmer i att lån från en utländsk bank- eller finansieringsrörelse som regel inte ska beskattas. I och med att det nu föreslås ett undantag för lån som lämnas till aktiebolag (se avsnitt 5.3) torde behovet av en reglering på detta område ha minskat påtagligt. Om det ändå visar sig finnas behov av en reglering får det tas inom ramen för den allmänna översyn av regelsystemet som aviseras i avsnitt 5.6.

Några remissinstanser, bl.a. *Föreningen Svenskt Näringsliv* och *Näringslivets regelnämnd NNR*, saknar en analys av hur förslaget

förhåller sig till reglerna i 24 kap. 10 a–10 e §§ IL om begränsningar i avdragsrätten för ränta på vissa skulder. Regeringen vill framhålla att det förevarande förslaget och reglerna i 24 kap. 10 a–10 e §§ IL har olika syften. Eftersom reglerna har olika syften finns det inget motsatsförhållande mellan systemen. Reglerna existerar parallellt. De eventuella beröringspunkter mellan systemen som skulle kunna ha uppkommit undviks dock i allt väsentligt genom det i avsnitt 5.3 föreslagna undantaget för lån till aktiebolag.

Lån som lämnas till delägarbeskattade juridiska personer

Handelsbolag är civilrättsligt en juridisk person. Bestämmelserna i IL om juridiska personer ska dock inte tillämpas på svenska handelsbolag enligt 2 kap. 3 § första stycket IL. Handelsbolag beskattas inte för sina inkomster. Enligt 5 kap. 1 § IL ska inkomsterna i stället beskattas hos bolagets delägare. Av 5 kap. 3 § IL framgår att varje delägare ska beskattas för så stort belopp som motsvarar dennes andel av handelsbolagets inkomst, oavsett om beloppet tas ut ur bolaget eller inte. Nuvarande bestämmelser om beskattning av vissa penninglån omfattar lån som lämnas till svenska handelsbolag. Om bolagets delägare är fysiska personer ska lånebeloppet tas upp i inkomstslaget tjänst och om delägarna är juridiska personer ska beloppet tas upp i inkomstslaget näringsverksamhet.

Av 5 kap. 2 a § IL framgår att med en i utlandet delägarbeskattad juridisk person avses en utländsk juridisk person vars inkomster beskattas hos delägaren i den utländska stat där personen hör hemma. Av ifrågakavande lagrum framgår även att en i Sverige obegränsat skattskyldig delägare i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person ska beskattas fullt ut för sin andel av den juridiska personens inkomster.

Lån som lämnas till en i utlandet delägarbeskattad juridisk person omfattas inte av nuvarande bestämmelser i IL om beskattning av vissa penninglån. Reglerna bör inte kunna kringgå genom att lån, i stället för att lämnas till ett svenskt handelsbolag, lämnas till en i utlandet delägarbeskattad juridisk person. Neutralitetsskäl talar för att delägarna i delägarbeskattade subjekt ska behandlas lika oavsett om det rör sig om delägarskap i ett svenskt handelsbolag eller i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person. Bestämmelserna om beskattning av penninglån ska därför utvidgas till att även omfatta lån som lämnas till en i utlandet delägarbeskattad juridisk person.

Penninglån som lämnas till ett svenskt handelsbolag som ägs av ett eller flera andra svenska handelsbolag ska omfattas av bestämmelserna om beskattning av penninglån. Det preciseras därför i lagtexten att penninglån ska tas upp som intäkt hos någon som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare. Vad som sägs om svenskt handelsbolag i dessa delar ska även gälla en i utlandet delägarbeskattad juridisk person.

När det gäller lån som lämnas till svenska handelsbolag och i utlandet delägarbeskattade juridiska personer bör fördelningen av lånebeloppet följa samma principer som styr fördelningen av bolagets inkomster (jfr prop. 1999/2000:15 s. 90).

Flera remissinstanser saknar en bedömning av hur förslaget förhåller sig till EG-rätten. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* anser att förslaget inte bör anses som en restriktion mot etableringar eller kapitalrörelser enligt EG-fördraget eftersom samma skattekonsekvenser kommer att gälla för lån från såväl utländska som svenska juridiska personer. Nämnden efterfrågar dock en bedömning av frågan i förarbetena. *Föreningen Svenskt Näringsliv* anser att det är uppenbart att lagförslaget påverkar etableringsfriheten, eftersom det i realiteten hindrar och omöjliggör ett nyttjande av andra medlemsstaters förmånligare associationsrätt. Föreningen hänvisar till praxis från EG-domstolen, målen C-294/97 Eurowings, C-324/00 Lankhorst-Hohorst och C-212/97 Centros. Motsvarande synpunkter har även framförts av *Företagarna* och i viss mån också av *Sveriges advokatsamfund* samt *Sveriges Redovisningskonsulters Förbund*.

Regeringen vill framhålla att förslaget inte innebär en förändring av det associationsrättsliga regelverket utan tar bara sikte på den skatterättsliga behandlingen av de aktuella transaktionerna. Syftet med förslaget är att likställa den skattemässiga behandlingen av lån från utländska företag med lån från svenska företag. Samma skatteregler kommer således att gälla framgent för lån från svenska och utländska företag. Något hinder för etableringar i utlandet jämfört med etableringar i Sverige kan således inte anses uppkomma med anledning av förslaget.

Lagförslaget

Förslaget föranleder ändringar i 10 kap. 3 §, 11 kap. 45 §, 13 kap. 3 och 4 §§ och 15 kap. 3 § IL.

5.2 Lån som lämnas av stiftelser

Regeringens förslag: Bestämmelserna om beskattning av penninglån utvidgas till att omfatta lån som lämnas i strid med låneförbudet i stiftelselagen (1994:1220).

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Länsrätten i Västmanlands län* anser att det vore en fördel om det i det fortsatta lagstiftningsarbetet klargjordes huruvida utländska truster kommer att omfattas av förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Stiftelselagen har bestämmelser om förbud mot penninglån som är utformade på i princip samma sätt som motsvarande regler i ABL. Vid remissbehandlingen av Skattelagkommitténs förslag till ny inkomstskattelag påpekades att även lån i strid med låneförbudet enligt stiftelselagen borde omfattas av skattebestämmelserna i den nya lagen. Av tidsskäl tog den dåvarande regeringen dock inte ställning till en sådan utvidgning av bestämmelserna om beskattningen av förbjudna lån (prop. 1999/2000:2, del 2, s. 142).

Som tidigare angetts i avsnitt 4.4 var ett av motiven för införandet av bestämmelser om låneförbud i ABL av skatterättslig karaktär. Det skulle

inte genom lån vara möjligt att ta ut medel från företaget och på så sätt skjuta upp eller helt undgå beskattning av medel t.ex. för privat konsumtion. Avsaknaden av uttryckliga beskattningsregler om lån från stiftelser kan göra det attraktivt att bedriva näringsverksamhet genom en stiftelse i det outtalade syftet att tillgodose stiftarnas eller andras ekonomiska intressen genom penninglån och på så sätt skjuta upp beskattningen på lång eller obestämd tid. I fråga om kapitalförvaltande stiftelser kan det även framstå som skattemässigt fördelaktigt att ersätta stiftelsens företrädare med penninglån i stället för med lön. Samma motiv för att ha en skatterättslig reglering kopplad till ABL:s låneförbud gör sig således gällande även vad gäller låneförbudet i stiftelselagen. Dessutom talar neutralitetsskäl för att penninglån från en stiftelse till dess stiftare eller andra i stiftelsen verksamma personer bör beskattas på samma sätt som ett lån som lämnas av ett aktiebolag till t.ex. bolagets delägare.

Stiftelselagens bestämmelser om förbjudna lån gör vissa undantag för de fall stiftelsen ska främja sitt syfte genom att lämna penninglån eller ställa säkerhet för enskilda personer och låntagare som tillhör den personkrets som ska gynnas. Den skatterättsliga bestämmelsen är utformad som en hänvisning till den gällande civilrättsliga regleringen. Därmed aktualiseras inte heller någon beskattning för de fall stiftelsens främjande av sitt syfte avser sådana penninglån eller säkerheter.

Som tidigare redogjorts för (avsnitt 5.1) innebär utvidgningen till lån som lämnas från vissa utländska juridiska personer att lån från utländska stiftelser kommer att omfattas av bestämmelserna. Detta gäller dock bara om förhållandena varit sådana att lånebeloppet skulle ha tagits upp som intäkt om den utländska stiftelsen varit en svensk stiftelse. *Länsrätten i Västmanlands län* anser att det är högst tveksamt om samtliga slag av truster verkligen kan förvärva rättigheter och åta sig skyldigheter enligt t.ex. brittisk lagstiftning och ha partshabilitet. Enligt länsrättens mening vore det en fördel om det i det fortsatta lagstiftningsarbetet klargjordes i vad mån truster av detta slag kommer att omfattas av den föreslagna regleringen. Regeringen vill återigen framhålla att syftet med det föreliggande förslaget är att lån från utländska juridiska personer ska behandlas på samma sätt som lån från svenska juridiska personer. Enligt de nu föreslagna reglerna omfattas sådana utländska långivare som motsvarar en svensk stiftelse. I vad mån en utländsk trust omfattas av reglerna får avgöras efter en bedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet.

Lagförslaget

Förslaget föranleder ändringar i 11 kap. 45 § och 15 kap. 3 § IL.

<p>Regeringens förslag: Beskattning av penninglån ska inte ske när låntagaren är ett aktiebolag.</p>

Promemorians förslag: Motsvarande förslag till undantag saknades i promemorian.

Remissinstanserna: *Linklaters Advokatbyrå AB* har, liksom några av remissinstanserna, framfört att det remitterade förslaget riskerar att försvåra och begränsa möjligheterna för svenska företag att finansiera företagsförvärv på motsvarande villkor som gäller för företagens internationella konkurrenter. Flera remissinstanser anser att det saknas skäl att beskatta lån mellan aktiebolag.

Skälen för regeringens förslag: Som angetts tidigare är det huvudsakliga syftet med reglerna om beskattning av penninglån att motverka att medel tas ut från bolagssektorn – genom lån som i realiteten är en permanent disposition – utan att det sker någon beskattning. Motsvarande skäl ligger även bakom det nu aktuella förslaget, dvs. att motverka skatteplanering som skjuter upp eller helt kringgår andra ledet i dubbelbeskattningen. Avsikten är således inte att försvåra för affärs- mässigt bedriven verksamhet eller att på annat sätt försämra företagens möjligheter till kapitalanskaffning.

Med beaktande av det skatterättsliga syftet med reglerna om beskattning av vissa penninglån saknas det i princip skäl att beskatta lån mellan aktiebolag. Ett skäl som skulle kunna framhållas är att de skatterättsliga reglerna förstärker effekten av det bolagsrättsliga låneförbudet och därmed bidrar till att ABL:s regler efterföljs. Det aktiebolagsrättsliga systemet bör dock i dag anses som tillräckligt. Reglerna om förbudna lån i ABL är nu etablerade till den grad att dess efterlevnad inte är beroende av att överträdelsen även utlöser beskattning. Denna uppfattning framfördes även av Stoppregelutredningen (SOU 1998:116 s. 137) vars förslag till lagstiftning innehöll ett undantag för lån där gäldenären var ett aktiebolag. Förslaget ledde inte till någon lagstiftning (se prop. 1999/2000:15 s. 88–89).

Lån som lämnas inom bolagssektorn ska således undantas från beskattning. Bestämmelsen har utformats med Stoppregelutredningens förslag som utgångspunkt. Effekterna av undantaget ska dock följas noggrant och om det visar sig att oönskade konsekvenser uppstår så bör lån som lämnas till aktiebolag åter kunna omfattas av reglerna om beskattning av vissa penninglån.

Lagförslaget

Förslaget föranleder ändringar i 15 kap. 3 § IL.

Regeringens förslag: Ränteutgifter ska inte få dras av om det lån som ligger till grund för räntan ska tas upp som intäkt hos låntagaren eller hos en fysisk eller juridisk person som är delägare i ett handelsbolag som är låntagare.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Har inte yttrat sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Låntagare som betalar ränta på sådana penninglån som ska tas upp, kan enligt den nuvarande ordningen som regel få avdrag för ränteutgiften. Räntebetalningen görs normalt till ett företag som låntagaren kontrollerar och ränteinkomsten kan vara låg-beskattad eller skattefri i den stat där företaget hör hemma. Möjligheten till avdrag för ifrågavarande ränta ingår ofta i den med lånetransaktionen förenade skatteplaneringen.

I konsekvens med att lånet skatterättsligt inte behandlas som ett lån (jfr prop. 1975/76:79 s. 92) eftersom beloppet ska tas upp till beskattning, bör möjligheten till avdrag för dessa ränteutgifter slopas. Ett slopande av avdragsrätten för sådana ränteutgifter kommer att ytterligare motverka skatteplanering och därmed sammanhängande skattebortfall. Dessa skäl motiverar även att avdragsrätten slopas för existerande lån som, om de hade tagits efter 12 februari 2009, skulle ha tagits upp som intäkt på grund av de nu föreslagna utvidgade bestämmelserna om vissa penninglån (se avsnitt 5.5).

Förslaget innebär således att ränteutgifter för lån, som ska tas upp som intäkt enligt bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån, inte får dras av.

Lagförslaget

Slopandet av avdragsrätten för ränteutgifter i vissa fall föranleder en ny strecksats i 9 kap. 7 § IL.

5.5 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2010.

De nya bestämmelserna om beskattning av vissa penninglån i inkomstskattelagen (1999:1229), IL, (10 kap. 3 §, 11 kap. 45 §, 13 kap. 3 och 4 §§ samt 15 kap. 3 §) ska tillämpas på penninglån som lämnas efter den 12 februari 2009. Bestämmelserna i deras äldre lydelse tillämpas på lån som har lämnats före den 13 februari 2009.

Den nya lydelsen av bestämmelsen om slopad avdragsrätt för ränteutgifter i 9 kap. 7 § IL tillämpas på ränteutgifter för penninglån som lämnas efter den 12 februari 2009. Bestämmelsen i sin nya lydelse tillämpas även på ränteutgifter för lån som har lämnats före den 13 februari 2009, om lånet hade omfattats av bestämmelserna i 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 § IL om det hade lämnats efter den

12 februari 2009. Bestämmelsen i sin nya lydelse tillämpas dock bara på ränteutgifter som belöper sig på tiden efter den 12 februari 2009.

Prop. 2009/10:12

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser – bl.a. *FAR SRS, Föreningen Svenskt Näringsliv, Företagarna* och *Sveriges advokatsamfund* – anser att det är oskäligt att vägra avdrag för räntor på lån som har tagits före den 12 februari 2009. *Skatteverket* anser att den slopade avdragsrätten för ränta i inkomstslaget kapital bör knyta an till kontantprincipen i stället för till belöpandeprincipen.

Skälen för regeringens förslag: De beskrivna förfarandena med lån och rätten till avdrag för ränteutgifter för ifrågavarande lån ger skatteeffekter som inte är acceptabla. Det är nödvändigt att vidta åtgärder för att motverka ett fortsatt utnyttjande av olikheterna i det befintliga regelsystemet. Transaktioner med lån och avdrag för ränteutgifter för sådana lån medför betydande skattebortfall. Om åtgärder inte omedelbart vidtas finns det risk att skattebortfallet ökar väsentligt. Det föreligger därför enligt regeringens mening särskilda skäl för att tillämpa undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen.

Regeländringarna avseende beskattningen av vissa penninglån föreslås tillämpas på lån som lämnas från och med dagen efter dagen för överlämnandet av regeringens skrivelse till riksdagen (skr. 2008/09:122). Ändringen avseende slopad avdragsrätt för vissa ränteutgifter föreslås gälla räntor på samtliga lån som omfattas av den nya definitionen av penninglån som ska beskattas, oavsett när lånet har lämnats. Detta innebär att även ränteutgifter för lån som har lämnats före den 13 februari 2009 omfattas, om lånet hade omfattats av bestämmelserna i 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 § IL om det hade lämnats efter den 12 februari 2009. Bestämmelsen tillämpas dock bara på ränteutgifter som belöper sig på tiden efter dagen för överlämnandet av nämnda skrivelse.

Skatteverket anser att den slopade avdragsrätten för ränta i inkomstslaget kapital bör knyta an till kontantprincipen i stället för till belöpandeprincipen. Kontantprincipen gäller enligt 41 kap. 9 § IL i inkomstslaget kapital och innebär att en ränteutgift får dras av först när den erlagts. Verket anser att såväl skatteflyktsskäl som utredningstekniska skäl talar för att avdragsrätten bör knyta an till kontantprincipen. Regeringens uppfattning är dock att avdrag ska få göras för ränta som belöper sig på tid före den 13 februari 2009, oavsett i vilket inkomstslag avdraget ska göras. Vid tillämpning av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen är det en självklar utgångspunkt att retroaktiviteten inte utsträcks utöver vad som är tillåtet. Med beaktande av att ränta normalt erläggs i efterhand skulle det ur retroaktivitetssynpunkt vara högst tveksamt att avdrag för ränta som avser tid före skrivelsens avlämnande vägras på den grund att räntan inte betalats före denna tidpunkt, särskilt med hänsyn till att lånet inte var att anse som ett förbjudet lån för tid före skrivelsens avlämnande.

Skrivelsen har överlämnats till riksdagen den 12 februari 2009. De nya reglerna ska således tillämpas från och med den 13 februari 2009.

Regeringens bedömning: Det bör övervägas att införa särskilda – från aktiebolagslagen (2005:551) frikopplade – skatterättsliga regler om beskattning av vissa penninglån.

Remissinstanserna: En stor del av den remisskritik som har framförts riktas mot systemet med beskattning av vissa penninglån i allmänhet. *Länsrätten i Västmanlands län* har påtalat att innebörden av ”lämnat penninglån” kan föranleda viss osäkerhet när det gäller gäldenärsbyten. Enligt länsrättens mening bör det också övervägas att utvidga reglerna om beskattning av vissa penninglån till att även omfatta lån lämnade av ekonomiska föreningar. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* menar att redan den existerade regleringen av beskattning av vissa penninglån är komplex och att det föreliggande förslaget ytterligare komplicerar bestämmelserna. Det finns enligt nämnden skäl att göra reglerna tydligare och mer lättillgängliga. Vissa remissinstanser, bl.a. *FAR SRS* och *Lantbrukarnas Riksförbund*, har ifrågasatt om reglerna om beskattning av vissa penninglån är för långtgående eller om de alls är nödvändiga. *Lantbrukarnas Riksförbund* anser att en utredning bör tillsättas för att se över dessa regler. Flertalet remissinstanser – bl.a. *FAR SRS*, *Föreningen Svenskt Näringsliv*, *Lantbrukarnas Riksförbund* och *Sveriges advokatsamfund* – anser att det bör införas regler för hur återbetalning och avskrivning av beskattade lån ska hanteras. *Föreningen Svenskt Näringsliv* anser att beskattning av lån som lämnas till ett handelsbolag eller till en i utlandet delägarbeskattad juridisk person bara ska aktualiseras när delägaren har ett bestämmande inflytande över företaget eller har medverkat till att lånet har upptagits. *Företagarna* menar att det bör räcka med ”särskilda skäl” för att tillåta undantag från beskattning i stället för ”synnerliga skäl”.

Skälen för regeringens bedömning: Den koppling som finns i dag mellan de skatterättsliga reglerna om beskattning av vissa penninglån i IL och de aktiebolagsrättsliga reglerna om förbjudna lån i 21 kap. ABL bör ses över. Det bolagsrättsliga syftet med regleringen i ABL är huvudsakligen att upprätthålla en skiljelinje mellan bolagets ekonomi och aktieägarnas och företagsledningens ekonomier. Dessutom tjänar reglerna som en förstärkning av kapitalskyddet och säkerställer att borgenärernas ställning inte urholkas (se prop. 2004/05:85 s. 427). Förvärvslåneförbudet har även delvis en motsvarighet i EG:s bolagsrätt. Det skatterättsliga syftet med reglerna i IL är främst att hindra att skatteförmåner uppkommer genom att fysiska personer genom lånetransaktioner skjuter upp eller helt undviker det andra ledet i dubbelbeskattningen. De olika syftena visar sig även genom att regleringarna tar sikte på olika subjekt. De bolagsrättsliga reglerna är ett förbud för utlåning, dvs. de ställer upp regler för det utlånande bolaget. De skatterättsliga reglerna medför däremot rättsföljder för låntagaren, dvs. det är den som tar lånet som ska beskattas. Regelverken har olika syften och kopplingen innebär en risk för ineffektivitet och målkonflikter. Exempelvis har det i flera utredningar på det bolagsrättsliga området

föreslagits att reglerna om förbjudna lån bör mildras eller utformas på annat sätt (se SOU 1997:168 s. 87 ff., SOU 2001:1 s. 373 ff. och SOU 2009:34 s. 246 ff.). Det finns därför skäl att överväga om det är lämpligt att införa särskilda och från ABL frikopplade regler om beskattning av vissa penninglån. Detta ligger också i linje med vad remissinstanserna anført.

Ett sådant arbete kan dock inte ske inom ramen för detta lagstiftningsärende.

6 Konsekvensanalyser

6.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna m.m.

De beskrivna förfarandena med lån från utländska företag medför i praktiken att medel på ett inte avsett sätt i många fall kan disponeras skattefritt för t.ex. privat konsumtion. Situationen är således inte acceptabel. De i propositionen föreslagna bestämmelserna ska komma tillrätta med dessa förfaranden och syftar till att upprätthålla avsedd beskattning av vissa penninglån och därmed dubbelbeskattningens andra led.

Förslaget innebär att reglerna om beskattning av förbjudna lån ska utvidgas till att även omfatta lån från utländska företag. Ränta på förbjudna lån ska inte få dras av. Lån som lämnas till aktiebolag föreslås undantas från beskattning.

Underlaget för beräkningarna kommer från Skatteverkets granskning av utländska holdingbolag. Skatteverket har konstaterat att ca 30 miljarder kronor har lämnat Sverige under tre år (taxeringarna 2006–2008) och att ca 2 miljarder kronor har lånats tillbaka till Sverige av fysiska personer. Detta innebär dock inte att lånen bara uppgår till detta belopp. Att identifiera samtliga förekommande lånetransaktioner är mycket svårt. Det är därför rimligt att anta att Skatteverket inte har påträffat alla lån som lämnats från utländska företag. Det angivna lånebeloppet bör därför närmast ses som ett golv, dvs. beloppet utgör ett minsta belopp som lånats av svenska ägare.

Den offentligfinansiella effekten har beräknats genom att uppskatta ökningen av de inkomster som kommer att taxeras i Sverige. Utgångspunkten har varit de lån som Skatteverket har identifierat. Under den period för vilken det finns data (taxeringarna 2006–2008) har lån till ägarna om ca 650 miljoner kronor per år kunnat identifieras. Den faktiska summan bedöms dock vara högre.

Två metoder har använts för att bedöma hur mycket skatteintäkterna ökar som en följd av förslaget. Både metoderna ger ett i stort sett likartat resultat.

Den första metoden innebär en schablonmässig uppskattning av hur stor del av de pengar som skulle ha lånats av ägarna som nu i stället tas upp till beskattning. Det görs även en uppskattning av hur stor del av de medel som har lämnat Sverige som inte alls kommer att beskattas, t.ex. för att ägarna låter pengarna vara kvar i det utländska bolaget.

Den andra metoden innebär att de lån som Skatteverket har identifierat analyseras. Vissa lån uppgår till mycket stora belopp och då antas att

ägarna inte kommer att välja att öka sina beskattade inkomster, eftersom ägarna sannolikt har andra möjligheter att finansiera sin privata konsumtion. Vidare antas det att – i de fall då ägaren redan har flyttat utomlands – ägaren inte kommer att ta ut pengar ur det utländska företaget innan skattskyldigheten i Sverige har upphört. Slutligen antas att personer som fört över pengar till utländska företag, men inte lånat något eller bara lånat en obetydlig del av det utförda beloppet, inte kommer att ta upp beloppet som beskattningsbar inkomst i Sverige.

Förutom ett minskat utflöde av pengar till utländska företag kommer en del av de belopp som redan har förts ut ur Sverige sannolikt att tas upp som inkomst här. Under de första åren efter förslagets genomförande tillkommer därför ytterligare en förstärkning av de offentliga finanserna.

Till ökningen av inkomster som beskattas i Sverige tillkommer att avdrag för ränteutgifter för redan upptagna lån inte kommer att medges. Detta förstärker de offentliga finanserna.

Sammantaget bedöms de offentliga finanserna stärkas med 190 miljoner kronor per år under de första åren efter förslagets genomförande. Effekterna av att pengar som redan har förts över till utländska företag i viss mån tas upp till beskattning i Sverige avtar med tiden. Den varaktiga offentligfinansiella effekten är därför lägre än den effekt som uppstår de första åren och bedöms uppgå till 160 miljoner kronor.

Förslaget bedöms inte medföra några merkostnader för Skatteverket. De kontrollresurser som Skatteverket i dagsläget använder för utredningar och domstolsprocesser när det gäller skatteplanering i form av lån från utländska holdingbolag kan efter regelförändringen föras över till andra centrala och kontrollvärda områden.

Förslaget bedöms inte ge upphov till ökade kostnader för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

6.2 Konsekvenser för företagen

Problembeskrivning

Problem

Omfattande skatteplanering har identifierats som syftat till att skjuta upp eller helt undvika andra ledet i dubbelbeskattningen, se avsnitt 5.1 för en mer detaljerad beskrivning av förfarandet.

Omfattning

Skatteverket har kunnat konstatera att åtminstone ca 30 miljarder kronor har förts över från svenska företag till utländska holdingbolag under de senaste tre åren (2006–2008). Under samma tidsperiod har ca 2 miljarder kronor lånats från de utländska företagen av deras svenska ägare.

Orsak

Reglerna om beskattning av s.k. förbjudna lån omfattar inte lån från utländska företag. Utdelning eller lån kan således lämnas från ett svenskt

bolag till dess utländska ägarbolag. Företagsledaren eller dennes närstående kan därefter låna från det utländska företaget utan att beskattning sker. Det innebär att beskattningen på ägarnivå (andra ledet i dubbelbeskattningen) kan skjutas upp eller helt kringgås.

Berörda

I huvudsak fysiska personer som tidigare varit direkta ägare till ett svenska rörelsedrivande bolag och som nu äger det svenska bolaget via ett utländska holdingbolag.

Mål

Att upprätthålla dubbelbeskattningen och att värna den svenska skattebasen.

Alternativa lösningar

Att införa särskilda regler riktade mot transaktioner med utländska bolag bedöms – främst av EG-rättsliga skäl – inte som en framkomlig väg.

Ett alternativ som övervägdes var att införa självständiga skatterättsliga regler på området som är frikopplade från låneförbuden i aktiebolagslagen. En sådan reform bedömdes dock som alltför omfattande och tidskrävande för att genomföra mot den beskrivna skatteplaneringen. I stället har en översyn av regelverket aviserats i avsnitt 5.6.

Enligt regeringens bedömning finns det inte någon annan realistisk alternativ lösning på problemet än den nu valda.

Konsekvensbeskrivning

Berörda

Förslaget innebär att lån från utländska motsvarigheter till svenska aktiebolag, pensionsstiftelser eller andra stiftelser kan beskattas som förbjudna lån. Transaktioner där låntagaren är ett aktiebolag undantas dock från beskattning. Vidare ska låntagaren vara någon inom den förbjudna kretsen när det gäller förbudet mot närståendelån eller så ska låntagaren ha för avsikt att förvärva aktier i det långivande företaget när det gäller förvärvslåneförbudet.

Kostnader

För offentligfinansiella beräkningar se avsnitt 6.1.

För bolagssektorn innebär förslaget en förenkling. Det generella undantaget för lån som lämnas till aktiebolag medför att lånetransaktioner inom bolagssektorn inte blir föremål för beskattning. Detta gäller således även för lån mellan svenska företag som enligt den tidigare lydelsen av reglerna skulle tas upp till beskattning. Att närmare kvantifiera effekten av förenklingen är dock inte möjligt.

För fysiska personer som har lånat pengar från ett eget utländskt företag innebär förslaget att så inte längre kan ske utan att beskattning aktualiseras. Det innebär med all sannolikhet att transaktionerna helt kommer att upphöra. Detta överensstämmer också med syftet bakom förslaget.

Om den skattskyldige har ett befintligt lån som skulle ha beskattats enligt de nya reglerna innebär förslaget att ränteutgifter för ett sådant lån inte får dras av. Detta kan medföra en ökad skattekostnad för den enskilde. Korresponderande ränteintäkt beskattas inte i Sverige eftersom det är fråga om räntebetalning till ett utländskt företag.

7 Författningskommentar

Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

9 kap.

7 §

I paragrafen införs en ny, *fjärde strecksats*. Av den framgår att räntor på sådana lån som avses i 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 § inte får dras av. Motiven för ändringen behandlas närmare i avsnitt 5.4.

10 kap.

3 §

Punkten 3 i paragrafen är ändrad. Hänvisningen till 11 kap. 45 § innebär att punkten gets en redaktionell utformning som bättre överensstämmer med utformningen av paragrafens övriga punkter.

11 kap.

45 §

Paragrafens *första stycke* och underrubriken närmast före paragrafen är ändrad. Genom ändringen utvidgas tillämpningsområdet för bestämmelsen till att även gälla penninglån som lämnas i strid med låneförbudet i stiftelselagen (1994:1220). Vidare preciseras det i bestämmelsen att lånebeloppet ska tas upp som intäkt hos en fysisk person som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare.

Bestämmelsen i *andra stycket* är ny och utvidgar tillämpningsområdet för paragrafens första stycke till att även gälla lån från en utländsk juridisk person som motsvarar ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse. Bestämmelsen om beskattning i första stycket ska således även omfatta sådana lån.

Tredje stycket är nytt. Bestämmelsen utvidgar tillämpningsområdet för paragrafen. Vad som sägs om ett svenskt handelsbolag ska även gälla en i utlandet delägarbeskattad juridisk person. Bestämmelsen innebär att en fysisk person som är delägare i en i utlandet delägarbeskattad juridisk person kan beskattas för lån som lämnas till den delägarbeskattade personen. Delägaren kan även beskattas om denne i stället genom ett eller flera andra delägarbeskattade subjekt indirekt är delägare i ett svenskt handelsbolag eller en i utlandet delägarbeskattad juridisk person

som är låntagare. Det kan i sammanhanget noteras att vad som i Prop. 2009/10:12 inkomstskattelagen sägs om svenska handelsbolag även gäller europeiska ekonomiska intressegrupperingar (EEIG).

13 kap.

3 §

Bestämmelsen har getts en ny redaktionell utformning genom en hänvisning till 15 kap. 3 §.

4 §

Bestämmelsen i paragrafens *tredje stycke* är ny. Av bestämmelsen följer att sådana penninglån som avses i 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 § (dvs. sådana lån som ska tas upp) och som lämnas till en i utlandet delägarbeskattad juridisk person, räknas till inkomstslaget näringsverksamhet för delägare som är juridiska personer och till inkomstslaget tjänst för delägare som är fysiska personer.

15 kap.

3 §

Paragrafens *första stycke* och underrubriken närmast före paragrafen är ändrad. Genom ändringen utvidgas bestämmelsen om beskattning av vissa penninglån till att även gälla lån som lämnas i strid med låneförbudet i stiftelselagen. I bestämmelsen preciseras även beskattningen av juridiska personer som inte direkt är delägare i ett handelsbolag. I bestämmelsen tydliggörs att lånebeloppet ska tas upp som intäkt hos en juridisk person som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare. Undantagen från bestämmelsens tillämpning har samlats i två strecksatser i sista meningen. Bestämmelsen om beskattning av penninglån i första meningen gäller inte om låntagaren är ett aktiebolag (se avsnitt 5.3) eller om det finns synnerliga skäl mot att ta upp intäkten.

Bestämmelsen i *andra stycket* är ny och motsvarar 11 kap. 45 § andra stycket. Se kommentaren till denna paragraf.

Tredje stycket är nytt. Bestämmelsen utvidgar tillämpningsområdet för reglerna i paragrafen. Vad som sägs om ett svenskt handelsbolag ska även gälla en i utlandet delägarbeskattad juridisk person.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna behandlas i avsnitt 5.5.

Lagförslag i promemorian Ändringar i reglerna om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån (Fi2009/1477)

Prop. 2009/10:12
Bilaga 1

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)² att 9 kap. 7 §, 10 kap. 3 §, 11 kap. 45 §, 13 kap. 3 och 4 §§ och 15 kap. 3 § samt rubrikerna närmast före 11 kap. 45 § och 15 kap. 3 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

7 §

Följande räntor och avgifter får inte dras av:

– räntor enligt 4 kap. 1 § studiestödslagen (1999:1395),
– avgifter enligt 22 § tredje stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag, *och*

– räntor enligt 36 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd.

– avgifter enligt 22 § tredje stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag,
– räntor enligt 36 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd, *och*
– räntor på lån som ska tas upp som intäkt enligt bestämmelserna i 11 kap. 45 § och 15 kap. 3 §.

10 kap.

3 §

Till inkomstlaget tjänst räknas

1. utdelningar och kapitalvinster på aktier m.m., i den utsträckning som anges i 57 kap., i företag som är eller har varit fåmansföretag,

2. kapitalvinster på andelar i ett svenskt handelsbolag i den utsträckning som anges i 50 kap. 7 §,

3. penninglån *i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.,* 3. penninglån *som ska tas upp som intäkt enligt bestämmelserna i 11 kap. 45 §,*

4. avskattning av pensionsförsäkring enligt bestämmelserna i 58 kap. 19 §,

5. avskattning av pensionssparkonto enligt bestämmelserna i 58 kap. 33 §, och

6. avskattning av avtal om tjänstepension enligt bestämmelserna i 58 kap. 19 och 19 a §§.

² Lagen omtryckt 2008:803

Förbjudna lån

Vissa penninglån

11 kap.

45 §

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos låntagaren eller hos en fysisk person som är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551), 11 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. eller 2 kap. 6 § stiftelselagen (1994:1220), ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos låntagaren eller hos en fysisk person som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Första stycket tillämpas även på lån som har lämnats av en utländsk juridisk person som motsvarar ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse, om förhållandena varit sådana att lånebeloppet skulle ha tagits upp som intäkt om den utländska juridiska personen hade varit ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse.

Vad som sägs i första stycket om svenskt handelsbolag gäller på motsvarande sätt i fråga om en i utlandet delägarbeskattad juridisk person.

13 kap.

3 §

Penninglån som lämnas till en juridisk person i strid med 21 kap. 1–7 § aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., räknas till inkomstslaget näringsverksamhet.

Penninglån som lämnas till en juridisk person och som ska tas upp som intäkt enligt bestämmelserna i 15 kap. 3 § räknas till inkomstslaget näringsverksamhet.

4 §

Bestämmelserna i 2 och 3 §§ gäller också inkomster och utgifter hos svenska handelsbolag.

För delägare som är fysiska personer räknas handelsbolagets kapitalvinster och kapitalförluster på näringsfastigheter och näringsbostadsrätter inte till inkomstslaget näringsverksamhet utan till inkomstslaget kapital samt handelsbolagets penninglån som avses i 3 § till inkomstslaget tjänst.

Penninglån som lämnas till en i utlandet delägarbeskattad juridisk person som ska tas upp som intäkt enligt bestämmelserna i 15 kap. 3 § räknas till inkomstslaget näringsverksamhet för delägare som är juridiska personer och till inkomstslaget tjänst för delägare som är fysiska personer.

Förbjudna lån

Vissa penninglån

15 kap.

3 §

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos låntagaren eller hos en juridisk person som är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551), 11 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. eller 2 kap. 6 § stiftelselagen (1994:1220), ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos låntagaren eller hos en juridisk person som *direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag*, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Första stycket tillämpas även på lån som har lämnats av en utländsk juridisk person som motsvarar ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse om förhållandena varit sådana att lånebeloppet skulle ha tagits upp som intäkt om den utländska juridiska personen hade varit ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse.

Vad som sägs i första stycket om svenskt handelsbolag gäller på motsvarande sätt i fråga om en i utlandet delägarbeskattad juridisk person.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.
2. Bestämmelserna i 10 kap. 3 §, 11 kap. 45 §, 13 kap. 3 och 4 §§ samt 15 kap. 3 § i sina nya lydelse tillämpas på penninglån som lämnas efter den 12 februari 2009. Bestämmelserna i deras äldre lydelse tillämpas på lån som har lämnats före den 13 februari 2009.
3. Den nya bestämmelsen i 9 kap. 7 § tillämpas även på ränteutgifter på lån som har lämnats före den 13 februari 2009, om lånet hade omfattats av bestämmelserna i 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 § om det hade lämnats efter den 12 februari 2009. Bestämmelsen tillämpas dock bara på ränteutgifter som belöper sig på tiden efter den 12 februari 2009.

Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har yttrat sig: Skatteverket, Kammarrätten i Göteborg, Svea hovrätt, Länsrätten i Västmanlands län, Finansinspektionen, Ekobrottsmyndigheten, Stockholms handelskammare, Verket för näringslivsutveckling (Nutek), Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, Sveriges Byggindustrier, FAR SRS, Fastighetsägarna Sverige, Föreningen Svenskt Näringsliv, Företagarna, Lantbrukarnas Riksförbund, Näringslivets regelnämnd NNR, Regelrådet, Sveriges advokatsamfund och Sveriges Redovisningskonsulters Förbund (SRF).

Därutöver har yttrande även inkommit från Linklaters Advokatbyrå AB, Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB och Svenska Riskkapitalföreningen.

Stockholms Handelskammare, Sveriges Byggindustrier, Fastighetsägarna Sverige och Svenska Riskkapitalföreningen har åberopat yttrandet från Föreningen Svenskt Näringsliv. Näringslivets Regelnämnd NNR har förutom ett eget yttrande åberopat detta yttrande.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Riksrevisionen, Bolagsverket, Finansbolagens förening, FöretagarFörbundet, Svensk Industriförening, Svenska Bankföreningen och Sveriges Försäkringsförbund.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)³ att 9 kap. 7 §, 10 kap. 3 §, 11 kap. 45 §, 13 kap. 3 och 4 §§ och 15 kap. 3 § samt rubrikerna närmast före 11 kap. 45 § och 15 kap. 3 § ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***9 kap.**

7 §

Följande räntor och avgifter får inte dras av:

- | | |
|---|---|
| – räntor enligt 4 kap. 1 § studiestödslagen (1999:1395), | – avgifter enligt 22 § tredje stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag, <i>och</i> |
| – räntor enligt 36 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd. | – avgifter enligt 22 § tredje stycket lagen (1993:737) om bostadsbidrag, |
| | – räntor enligt 36 § lagen (1996:1030) om underhållsstöd, <i>och</i> |
| | – räntor på lån som ska tas upp som intäkt enligt 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 §. |

10 kap.

3 §

Till inkomstslaget tjänst räknas

1. utdelningar och kapitalvinster på aktier m.m., i den utsträckning som anges i 57 kap., i företag som är eller har varit fåmansföretag,
2. kapitalvinster på andelar i ett svenskt handelsbolag i den utsträckning som anges i 50 kap. 7 §,
3. penninglån *i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,* 3. penninglån *som ska tas upp som intäkt enligt bestämmelserna i 11 kap. 45 §,*
4. avskattning av pensionsförsäkring enligt bestämmelserna i 58 kap. 19 och 19 a §§,
5. avskattning av pensionssparkonto enligt bestämmelserna i 58 kap. 33 §, och
6. avskattning av avtal om tjänstepension enligt bestämmelserna i 58 kap. 19 och 19 a §§.

³ Lagen omtryckt 2008:803.

Förbjudna lån**Vissa penninglån**

45 §

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos låntagaren eller hos en fysisk person som är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551), 11 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. eller 2 kap. 6 § stiftelselagen (1994:1220), ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos en fysisk person som är låntagare eller som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Första stycket tillämpas även på lån som har lämnats av en utländsk juridisk person som motsvarar ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse, om förhållandena varit sådana att lånebeloppet skulle ha tagits upp som intäkt om den utländska juridiska personen hade varit ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse.

Vid tillämpning av första och andra styckena likställs en i utlandet delägarbeskattad juridisk person med ett svenskt handelsbolag.

13 kap.

3 §

Penninglån som lämnas till en juridisk person i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m., räknas till inkomstslaget näringsverksamhet.

Penninglån som lämnas till en juridisk person och som ska tas upp som intäkt enligt bestämmelserna i 15 kap. 3 §, räknas till inkomstslaget näringsverksamhet.

4 §

Bestämmelserna i 2 och 3 §§ gäller också inkomster och utgifter hos svenska handelsbolag.

För delägare som är fysiska personer räknas handelsbolagets kapitalvinster och kapitalförluster på näringsfastigheter och näringsbostadsrätter inte till inkomstslaget näringsverksamhet utan till inkomstslaget kapital samt handelsbolagets penninglån som avses i 3 § till inkomstslaget tjänst.

Penninglån som lämnas till en i utlandet delägarbeskattad juridisk person och som ska tas upp som intäkt enligt bestämmelserna i 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 §, räknas till inkomstslaget näringsverksamhet för delägare som är juridiska personer och till inkomstslaget tjänst för delägare som är fysiska personer.

15 kap.

Förbjudna lån

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551) eller 11 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos låntagaren eller hos en juridisk person som är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare, om det inte finns synnerliga skäl mot detta.

Vissa penninglån

3 §

Om penninglån har lämnats i strid med 21 kap. 1–7 §§ aktiebolagslagen (2005:551), 11 § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. eller 2 kap. 6 § stiftelselagen (1994:1220), ska lånebeloppet tas upp som intäkt hos en juridisk person som är låntagare eller som direkt eller indirekt, genom ett eller flera svenska handelsbolag, är delägare i ett svenskt handelsbolag som är låntagare. Detta gäller dock inte om

– låntagaren är ett aktiebolag, eller

– det finns synnerliga skäl mot att ta upp beloppet som intäkt.

Första stycket tillämpas även på lån som har lämnats av en utländsk juridisk person som motsvarar ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse om förhållandena varit sådana att lånebeloppet skulle ha tagits upp som intäkt om den utländska juridiska personen hade varit ett svenskt aktiebolag, en svensk pensionsstiftelse eller en svensk stiftelse.

Vid tillämpning av första och andra styckena likställs en i utlandet delägarbeskattad juridisk person med ett svenskt handelsbolag.

Prop. 2009/10:12
Bilaga 3

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.
 2. Bestämmelserna i 10 kap. 3 §, 11 kap. 45 §, 13 kap. 3 och 4 §§ samt 15 kap. 3 § i sina nya lydelse tillämpas på penninglån som lämnas efter den 12 februari 2009. Bestämmelserna i deras äldre lydelse tillämpas på lån som har lämnats före den 13 februari 2009.
 3. Bestämmelsen i 9 kap. 7 § i sin nya lydelse tillämpas på ränteutgifter på penninglån som lämnas efter den 12 februari 2009. Bestämmelsen i sin nya lydelse tillämpas även på ränteutgifter på lån som har lämnats före den 13 februari 2009, om lånet hade omfattats av bestämmelserna i 11 kap. 45 § eller 15 kap. 3 § om det hade lämnats efter den 12 februari 2009. Bestämmelsen i sin nya lydelse tillämpas dock bara på ränteutgifter som belöper sig på tiden efter den 12 februari 2009.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-09-03

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, regeringsrådet Carina Stävberg och f.d. justitieombudsmannen Nils-Olof Berggren.

Ändringar i reglerna om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån

Enligt en lagrådsremiss den 25 juni 2009 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Niklas Lindeberg.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 24 september 2009

Närvarande: Statsråden Odell, ordförande, Ask, Husmark Pehrsson, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Carlgren, Hägglund, Littorin, Malmström, Sabuni, Billström, Tolgfors, Krantz

Föredragande: statsrådet Odell

Regeringen beslutar proposition 2009/10:12 Ändrade regler om beskattning av vissa penninglån och slopande av avdragsrätten för ränta på sådana lån